

Årsberetning
for

Reform -
ressurssenter for menn

2008

www.reform.no

1. Innledning, organisasjon, ressurser

Reform – ressurscenter for menn er organisert som en politisk uavhengig stiftelse hvis formål er, med utgangspunkt i at kvinner og menn er likeverdige, å jobbe for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, samt å synliggjøre menn som kjønn i samfunnet. Kunnskap står sentralt i Reforms arbeid, og Reform henter kunnskap både fra forskning og fra dialog med menn. Reform er i dag en betydelig likestillingsaktør med fokus på gutter og menn.

Reform drives med en grunnfinansiering fra Barne- og likestillingsdepartementet og ytterligere prosjektbasert finansiering fra andre kilder både nasjonalt og internasjonalt. Den offentlige støtten til stiftelsen bunner i behovet for en aktør som har i hovedoppgave å integrere gutter og menn i likestillingsarbeidet som partner, medspiller og ansvarlig part med selvstendige behov (Jf. sluttrapport fra Statskonsult, 2004¹).

Personalressurser i 2008:

Reform har i 2008 disponert 5 årsverk på personalsiden. Årsverkene har vært fordelt etter følgende bemanning:

Stilling	Stillingsbrøk	Fagområde/virksomhetsområde
Daglig leder Ulf Rikter-Svendsen	100	Ledelse
Rådgiver Ole B Nordfjell	100	Gutter/utdanning
Rådgiver Marianne I Lien	100	Helse
Rådgiver Bjørn Løvland	50	Vold, mannstelefonen
Rådgiver Elise Skarsaune	50	Sexhandel.no
Administrasjonskonsulent Bjørn Ekeli	100	Administrasjon/Økonomi

3, 33 årsverk har vært knyttet til oppgaver innenfor grunnbevilgningen. Reform ansatte ny daglig leder fra 3. januar 2008 – Ulf Rikter-Svendsen. En medarbeider har vært i foreldrepermisjon i perioden januar til juli, og samme rådgiver (Marianne I Lien) sluttet ved sentret ultimo oktober. Ny rådgiver (Nina Jon) ble ansatt fra ultimo november. Visse ressurser har vært bundet av forpliktelser på prosjektbasis. Sammenlagt har 1, 67 årsverk vært bundet til prosjekt og permisjon.

Det har videre vært mulig å knytte tidsavgrensede prosjektengasjementer til konkrete prosjekter inneværende år. Prosjektene *Minoritetsfarskap i helseNorge* og *Oppdatering av metodehåndbok* krever dette, og har tilført ytterligere ressurser for 2008 tilsvarende 1, 25 årsverk.

Frivillighet

Reform har knyttet til seg et betydelig antall frivillige engasjerte gjennom drift av Mannstelefonen og Juridisk rådgivningstjeneste. 15 frivillige telefonvakter og 3 frivillige advokater har vært engasjert av Reform i 2008.

---

¹ Evaluering av REFORM – ressurscenter for menn. Sluttrapport. Statskonsult, 2004)

Reforms styre:

Reforms styre har i 2008 bestått av:

- Jan S Asker (styreleder)
- Kristin Mile (nestleder)
- Hilde Charlotte Solheim
- Øyvind Rongevær
- Thomas M Walle
- Marianne Inez Lien (ansattes representant, sluttet 5.10.)
- Øyvind Otterstad (frivilliges representant)
- Cathrine Sandnes (vara)
- Oddvar Hjulstad (vara)
- Elise Skarsaune (vararepresentant for ansatte)
- Bjørn Mathiesen (vararepresentant for frivillige)

Styret har hatt 7 styremøter dette året, og styret har deltatt på et felles dagsseminar med administrasjonen.

Styreleder og daglig leder har hatt 2 dialogmøter med Barne- og likestillingsdepartementet.

Reforms representantskap:

Reforms representantskap har hatt ett ekstraordinært møte (10. januar) og ett ordinært møte (14.april).

Representantskapet består av:

- Astrid Bismo (Kreftforeningen)
- Ragnar Kverness (ATV-stiftelsen)
- Arnfinn Andersen (Likestillings- og diskrimineringsombudet)
- Kjell T Dahl (frivilliges representant)
- Ole B Nordfjell (ansattes representant)

Valgkomité:

Valgkomité har i 2008 bestått av:

- Rune H Rækken
- Arne Berdal
- Oddvar Hjulstad

2. Mål

Formålsparagraf

Reforms formålsparagraf er vedtektsfestet i stiftelsesmøte 30. januar 2002:

Reform er organisert som en politisk uavhengig stiftelse.

Stiftelsens formål er, med utgangspunkt i at menn og kvinner er likeverdige, å jobbe for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, samt synliggjøre menn som kjønn i samfunnet. Med dette utgangspunkt skal Reform være likestillingsorientert i sitt arbeide, bistå menn konkret i ulike livsfaser og livssituasjoner med råd, veiledning og informasjon, bidra til å ta vare på og utvikle mangfoldet i menns liv, mobilisere menns ressurser til utvikling og

aktiviteter på områder som ikke har vært særlig fremtredende i de tradisjonelle mannskulturer og ellers bidra til å bedre menns levekår og livskvalitet.

Senterets arbeid skal preges av respekt for det enkelte menneskes egenverdi, der alle mennesker er likeverdige, og skal respekteres og behandles deretter, uavhengig av kjønn, alder, religion, etnisk tilhørighet, hudfarge, funksjonsdyktighet og seksuell legning.

Reforms kjerneoppgaver

Strategidokumentet *Reforms kjerneoppgaver – et strategidokument for virksomheten ved Reform* (vedtatt av styret 10.6.2008) angir sentrale retningslinjer for all virksomhet ved Reform.

Reform er en betydelig mannspolitisk kunnskapsaktør som arbeider for økt likestilling mellom kjønn.

Reform skal:

- samle, produsere og formidle sentral kunnskap om menn, menns livssituasjoner og likestilling
- påvirke beslutningsprosesser som berører menn og likestilling
- samarbeide med organisasjoner om økt oppmerksomhet om synliggjøring av menns posisjoner i likestillingsfeltet
- kvalitetsutvikle og arbeide for en regional spredning av sitt lavterskeltilbud til menn

Reform skal være en kunnskapsaktør som er relevant og synlig nasjonalt, og som brukes aktivt av enkeltpersoner, organisasjoner og myndigheter.

[Hentet fra strategidokumentet *Reforms kjerneoppgaver for perioden 2009-2011*]

Andre styringsdokumenter

Stiftelsens vedtekter og formålsparagraf gir grunnleggende føringer for Reforms mål og visjon.

I tillegg gis det føringer gjennom Barne- og likestillingsdepartementets tildelingsbrev av 2008 på hva som forventes av aktivitet knyttet til faste driftsmidler (jf. departementets tildelingsbrev av 9.1.2008).

3. Reforms faste lavterskeltilbud

Totalt har Reform loggført 728 henvendelser i 2008. Dette er en økning på 118 henvendelser fra 2007, en økning som må anses å være betydelig.

Rådgivningstjeneste/ telefonkonsultasjoner

Innholdet i konsultasjonene er tildels kartlegging fulgt opp av videreformidling til interne tilbud eller eksterne instanser, og dels støttesamtaler over telefonen. Reform har mottatt 298 henvendelser på telefon og e-post.

Enesamtaler

Antall gjennomførte enesamtaler i 2008 er 154. Enesamtaler er korttidsintervensjoner med varighet av 1-6 samtaler i Reforms lokaler. Enkelte enesamtaler er avholdt i Lillehammer og Øyer etter oppdrag fra sosialtjenesten i Øyer. Hovedmålgruppen er menn i akutte eller akkumulerte livskriser. Fokus i samtalene er et her- og nå perspektiv, der det legges vekt på å hente fram ressurser for strategier for endring og mestring.

Mannstelefonen

Mannstelefonen besvarte 371 samtaler i 2008. Åpningstiden har vært fra kl. 17.00 – 20.00 mandag - fredag. Reform drifter Mannstelefonen gjennom en samarbeidsavtale med Krise- og

rådgivningstelefonen for menn siden 2006. Dette samarbeidet har ført til at Mannstelefonen i dag inngår som et av Reformers faste lavterskeltilbud. Formålet med Mannstelefonen er å sikre et landsdekkende, gratis og synlig telefontilbud til menn i form av så vel rådgivning som bistand.

Det er blitt avholdt 5 fagmøter for de frivillige telefonvaktene. 2 av vaktene har deltatt på et kurs om førstehjelp ved selvmordsfare, og 1 av vaktene har deltatt i et seminar om barn som er vitne til vold i familien.

Driftsmidler til Mannstelefonen er bevilget av Oslo kommune i tillegg til midler fra Barne- og likestillingsdepartementet som en del av grunnfinansieringen av Reform.

Juridisk rådgivning

Det har i 2008 vært 59 henvendelser totalt til Reformers juridiske rådgivningstelefon. Telefontjenesten er betjent mandager til og med torsdager mellom kl. 19 og 21. Tjenesten utføres av 3 frivillig engasjerte advokater.

Sinnemestringskurs

Reform har fortsatt stor pågang fra menn som ønsker å delta på sinnemestringskurs. I 2008 ga ikke den økonomiske situasjonen rom for å arrangere sinnemestringskurs innenfor grunnfinansiering.

Reformers mottok i 2008 kr. 90.000,- fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet til gjennomføring av to sinnemestringskurs for til sammen 16 menn.

Reform har initiert og deltatt på en rekke informasjonsmøter om vold i nære relasjoner og Reformers sinnemestringstilbud regionalt.

Nettsider www.reform.no

Reformers nettsted inneholder informasjon om Reform og virksomhetens tilbud, informasjon generelt og linker til samarbeidspartnere og aktuelle hjelpeinstitusjoner, forskningsinstitusjoner og tidsskrifter. Nettstedet publiserer jevnlig artikler og nyheter. Nettstedet inneholder engelskspråklig materiale.

Statistikk for nettsider www.reform.no

Report: Summary - www.reform.no	
Date Range: 01/01/2008 - 31/12/2008	
Total Sessions	17 054,00
Average Sessions Per Day	46,60
Average Pageviews Per Session	3,48
Average Hits Per Session	28,18

4. Innsatsområder 2008

Sentrale tiltaksområder og utfordringer i 2008

På enkelte områder har Reform høyere aktivitetsnivå enn på andre. Hvilke utfordringer er det Reform ser for utvikling av mannsperspektivet og likestilling? Hvilke videre tiltaksbehov ser Reform i egen eller andres regi?

Menn som fedre

De siste årene har det vært en ønsket utvikling der fedre i dag er mer til stede i sine barns liv enn tidligere. Samtidig er det et betydelig antall barn som ikke mottar daglig omsorg fra sine fedre, grunnet samlivsbrudd og ujevn fordeling av foreldrepermisjonsuttak. En ytterligere økt deltakelse fra fedre i barns liv er en ønsket utvikling fra et økende antall fedre, og med tanke på kvinners like muligheter i arbeidslivet anser Reform det nødvendig at fedre engasjerer seg mer i omsorg for små barn. Reform vurderer omsorg for barn som et sentralt satsningsområde for likere fordeling av ansvar og omsorg mellom kvinner og menn. Det er mange utfordringer knyttet til å øke fedrenes økte omsorgsdeltakelse, blant annet menns egen yrkesorientering, kjønnsbaserte lønnsforskjeller og en mer likestilt foreldrepermisjonsordning.

Reform er en pådriver for gode strukturer og offentlige ordninger som muliggjør et aktivt farskap og foreldreskap, der fedre likestilles med mødre som omsorgspersoner. Reform gjennomfører og utvikler tiltak blant annet med tanke på å bistå det offentlige med å stimulere til et aktivt farskap.

Menn med minoritetsbakgrunn og sosial inkludering

Menn med minoritetsbakgrunn er ikke en ensartet gruppe, og de samme problemstillingene som gjør seg gjeldene for menn med majoritetsbakgrunn gjør seg ofte gjeldene, enten det er snakk om farskap, utdanning, forhold til vold og helse. Fellesnevner eksisterer like fullt. En fellesnevner er forholdet til majoritetsbefolkningen. Menn med minoritetsbakgrunn blir kjønnnet og stereotypifisert på spesielle måter i offentlige og private ordskifter.

Det er et offentlig uttrykt ønske å inkludere alle, også den etniske minoritetsbefolkningen, i velferdsstatens ordninger. På tross av dette er ikke alle av velferdsstatens ordninger like tilgjengelig for alle menn med innvandrerbakgrunn. Dette gjelder blant annet foreldrepermisjonen og fedrekvote. Bruken av ordningen er avhengig av at mødre arbeider eller studerer. Siden mange kvinner med minoritetsbakgrunn ikke har lønnet fulltidsarbeid, er det mange fedre med innvandrerbakgrunn som ikke har krav på ordningene. En rapport fra Reform² peker på de utfordringene samfunnet står ovenfor når det gjelder å både skulle stimulere til økte papparettigheter til menn med minoritetsbakgrunn og samtidig stimulere mødre med minoritetsbakgrunn til yrkesaktivitet.

En annen viktig utfordring synes å være erkjennelsen av at menn med minoritetsbakgrunn som hovedregel har en genuin interesse i å være omsorgsgiver for sine barn på linje med menn med majoritetsbakgrunn. En kartlegging gjennomført av Reform i tilknytning til prosjektet *Minoritetsfarskap i helseNorge* viser at det primært er som *tolk* at fedrene synes interessante for svangeskaps- og spedbarnsomsorgen.

En tredje utfordring er å bruke et kjønnsperspektiv på menn i de integreringsinnsatser som allerede gjennomføres. For at man skal ha mulighet for suksess og læring fra tiltak vil det i

---

² Rapporten *Rett hjem pappa - en kvalitativ studie av farskap blant menn med etnisk minoritetsbakgrunn i Norge*. Reform, 2008.

mange tilfeller være nødvendig med en kunnskapsutvikling og et øye for at kjønn er noe mer enn kvinner. Med tanke på en slik kunnskapsutvikling ser Reform det hensiktsmessig å bistå integreringstiltak.

Utdanning og yrkesvalg

Det er to sider ved gutters situasjon i utdanningsfeltet hvor det eksisterer et kunnskaps- og tiltaksbehov. (1) Gutter gjør det jevnt over dårligere enn jenter i de fleste fag på skolen. Det er en er uheldig fordi samfunnet stiller stadig høyere krav til utdanning og kompetanse, og mange av de manuelle jobbene som tidligere var besatt av menn, er i ferd med å forsvinne. (2) Det er samtidig fortsatt klar kjønnsprofil på mange fagretninger i den videregående skolen og innen høyere utdanning. Målet må ikke være å presse flere til å velge et fagområde mot sin vilje, men å bryte ned barrierer hvis de hindrer den enkelte fra å ta det valg som passer ham eller henne best mulig. Reform ser nødvendigheten av en økt satsing på å få flere kvinner i mannsyrker og særlig flere menn i tradisjonelle kvinneyrker. Reform vil spesielt framheve behovet for flere menn i barnehage, skole og helse- og omsorgsyrker.

Voldsforebyggende arbeid

Grov og gjentakende vold mot partner i nære relasjoner er primært et mannsproblem. Menn er også utsatt for grov vold fra kvinner, men på et samfunnsnivå er menns vold mer omfattende og mer alvorlig enn kvinners vold. Menn utøver også vold mot andre menn og utsettes for vold fra andre menn. Menn som utøver vold i nære relasjoner utsetter kvinner og barn for livsfare, de fratrukker kvinner og barn en grunnleggende trygghet og respekt, og volden er ofte også ødeleggende for mennenes eget liv og livskvalitet. Menn som har et sinne-, aggresjons- eller voldsproblem trenger ofte hjelp til å komme ut av et uheldig mønster. Reform arbeider for at det skal være hjelpe- og behandlingstilbud tilgjengelig for menn som utøver vold. Det er utøveren av volden som har ansvaret for voldshandlingen. Reform arbeider for å senke terskelen for menn til å søke hjelp når problemet er eget sinne, egen vold eller andre psykologiske problemer.

Alle menn, på det kollektive plan, har et ansvar for å ta tydelig stilling mot vold, på arbeidsplassen, blant venner og i sitt lokale sosiale nettverk. Arenaer det er viktig å se nærmere på er gutters og jenters oppvekstvilkår. Har vi ulike toleransegrenser for aggresjon og brutalitet hos jenter og gutter? Hvilke mannsbilder er det som gis status og prestisje i samfunnet. I hvilken grad dyrker vi kontroll, dominans, maktmisbruk og brutalitet som idealer for dagens måter å være menn på?

Menns helse

Selv om de fleste samfunnsgrupper har fått bedre helse de siste 30 årene, har de sosioøkonomiske helseforskjellene økt i samme periode. Menn og kvinner har videre ulike erfaringer knyttet til helse og sykdom. Derfor er et kjønnsperspektiv på helse og livskvalitet viktig. Et mannsperspektiv på helse og livskvalitet vil fremme økt likestilling, og det vil fremme menns og gutters bedre levekår og helse på lik linje med kvinners. Både forskningsresultater og helsepersonells erfaringer tyder på at menn og kvinner har ulik psykososial tilnærming til kroppen, og forskjellig håndtering av helse og sykdom. Reform vil peke på nødvendigheten av konkrete tiltak rettet mot menns livskvalitet, helse og sykdom. Menns forventede levealder i Norge er unødvendig lav (78,2 år i 2007 sammenlignet med 82,7 år for kvinner, kilde SSB) og mange menn dør for tidlig av årsaker som kunne vært forebygget. Samtidig vet vi at kvinner oftere enn menn rapporterer ulike helseplager og at de oftere enn menn oppsøker lege. Antallet manns-spesifikke sykdomstilfeller (især prostata- og testikkelkreft) øker, og menn har en særlig høy dødelighet som følge av ulykker. Menn er

overrepresentert i selvmordsstatistikken samtidig som menns psykiske problemer synes å være underbehandlet. Menn med innvandrerbakgrunn rapporterer om en dramatisk dårligere opplevelse av egen helse enn majoritetsbefolkningen ifølge SSBs levekårsundersøkelser.

Vi vet videre at når menn får den helseinformasjonen de behøver har de gode sjanser for et godt liv etter sykdom. Menns helse handler om informasjon, sunnhet, vitalitet og gode oppvekst- og levekår. Reform arbeider for at flere gutter og menn skal oppnå god livskvalitet. Viktige forebyggingsområder for menn er familie og arbeidsliv, ernæring, trening og seksuell helse. Reform helsefokus er optimistisk. Reform jobber for å fremme menns egne ressurser i arbeidet med å bedre gutter og menns levekår og helse. Helsemyndighetene i Norge har i for liten grad vært oppmerksomme på menns kjønnsspesifikke behov i forhold til helse og sykdom.

5. Reforms aktiviteter innenfor grunnfinansiering

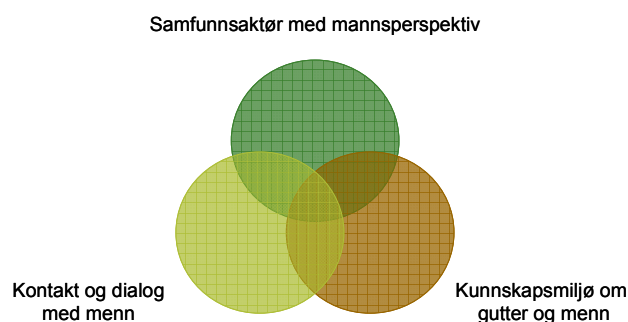
Reforms aktiviteter i 2008 kan direkte relateres til forutsetninger gjengitt i styringsdokumenter og eksterne styringssignaler knyttet til faste tilskudd (grunnbevilgning fra Barne- og likestillingsdepartementet, tilskudd fra Oslo kommune og tilleggsmidler til drift av sexhandel.no). Aktivitetene som rapporteres herunder skisserer Reforms aktivitetsnivå innenfor grunnfinansiering og ligger innenfor ansattes ordinære ansettelsesforhold og respektive fagområder.

Reforms aktiviteter i 2008 har bestått i oppgaver knyttet til tre områder – faglig drift, administrasjon/økonomi og ledelse.

Faglig drift

Her listes hovedaktivitetsområder for Reform med fokus på menn og likestilling, med noen påfølgende eksempler på aktivitet.

Reform gjennomfører aktiviteter på ulike nivåer. Et viktig særtrekk ved Reforms virksomhet er kontakten og dialogen med menn som en viktig kilde til kunnskap om menns liv. Virksomhetens mandat kan best illustreres gjennom følgende modell:

Presentasjoner og foredrag:

Reforms medarbeidere har holdt en rekke innlegg og presentasjoner i løpet av året, både innenlands og utenlands. Denne type aktivitet er en viktig del av Reforms kontinuerlige arbeid som kunnskapsleverandør og samfunnsaktør. Presentasjonene har vært gitt innenfor temaer som forebygging av vold i nære relasjoner, mannshelse, farskap, likestilling i et

mannsperspektiv, innvandrer menn, prostitusjon og menneskehandel, gutter, utdanning og Reforms lavterskeltilbud.

Et utvalg av Reforms presentasjoner og innlegg hittil i 2008 er:

- Innlegg om Reforms erfaringer fra drift av nettstedet Sexhandel.no på seminaret The Hidden Side of Prostitution, Tallinn 18.3.
- Innlegg på workshop om Vold i nære relasjoner i regi av JD 28.5.
- Reforms uttalelse i Farskapsutvalgets høringsmøte. Farskapsutvalget 18.september 2008.
- Reforms kommentarer til Lov om endringer i straffeloven 1902 og straffeprosessloven (kriminalisering av kjøp av seksuell omgang eller handling mv.) Stortingets justiskommité 6. juni 2008.
- Setting up a resource centre for men. Nordic Conference on Men's Health i Stockholm 10.-11.4.

Dokumentasjon og kartlegging:

- *Far gjør - Perspektiver på menn og omsorg.* Temahefte nr. 2 fra Reform, 2008.
- *Menn utsatt for vold i nære relasjoner.* En vurdering av omfang og hjelpebehov sett i lys av eksisterende forskning og Reforms erfaringer. Reform, 2008.
- *Rett – hjem – pappa.* En kvalitativ studie av farskap blant menn med etnisk minoritetsbakgrunn i Norge. Reform, 2008.
- *Gender Loops – eksempelsamling.* Praksiser som kan fremme likestilling og kjønns sensitivitet i barnehagen. Reform, 2008. (I trykk per dato)
- *Metodehåndbok for Reforms sinnemestringskurs.* Reform, 2008.
- *Høringsuttalelse om NOU 2008:9 - Barneutvalgets forslag til endringer i barneloven.* Reform, 2008.
- *Strategier, planer og tiltak for ivaretagelse av mannsperspektivet i likestillingsarbeidet.* Notat til Barne- og likestillingsdepartementet.
- *Reforms uttalelse i Farskapsutvalgets høringsmøte.* Notat til Farskapsutvalget 18.september 2008.
- *Reforms kommentarer til Lov om endringer i straffeloven 1902 og straffeprosessloven (kriminalisering av kjøp av seksuell omgang eller handling mv.)* Notat til Stortingets justiskommité 6. juni 2008.
- Klage til Barne- og likestillingsdepartementet på regelverket for opptjeningsrett til fedrekvoten, september 2008.

Konferanser og seminarer:

Reform har deltatt i programgrupper og stått som arrangør/delarrangør ved en rekke konferanser og seminarer i løpet av året.

- Working With Perpetrators avslutningskonferanse, Berlin 31.1.-1.2.
- Kontaktkonferansen 2008, Oslo, Felix konferansesenter 15.1.
- Nordic Conference on Men's Health, Stockholm 10.-11.4.
- Far gjør – perspektiver på menn og omsorg. Lanseringsseminar for temahefte nr. 2 fra Reform, Oslo 15.4.
- Fedre med innvandrerbakgrunn og foreldrepermisjon. Lanseringsseminar for rapporten *Rett-hjem-pappa*, Oslo 18.6.
- Gender Loops avslutningskonferanse, Berlin 8.-9.9.
- Status Kropp – helse. Om gutter/menn og spiseforstyrrelser, Oslo kongressenter 10.-11.11.

- Sendt to abstracts til Nordisk Mannsforskningskonferanse i Roskilde januar 2009.
- Deltakelse i kurspakken *Likestillingsleia – et førstehjelpskurs om kommunenes lovpålagte aktivitets- og redegjøringsplikt*. Hurtigruta uke 47 i samarbeid med KUN.

Samfunnsaktørrollen:

Reform er en betydelig likestillingsaktør på samfunnsnivå. Deltakelse i Mannspanelet, referansegruppa for diskrimineringslovutvalget, utarbeidelse av høringssvar, deltakelse i løpende mediedebatter og aktiv synliggjøring av mannspektiver i likestillingsarbeidet er eksempler på dette. Men også en rekke møtepunkter med samarbeidspartnere som kunnskapsmiljøer, politiske miljøer og ulike myndigheter er avgjørende for rollen som samfunnsaktør. En kampanje i samarbeid med ATV, Krisesentersekretariatet og Norsk krisesenterforbund ble gjennomført på TV i påsken (<http://www.saahardtsaa.com/>).

Et utvalg av Reforms synlighet i media:

- Debattinnlegg om barnets beste i Dagbladet 4.1.
- Kronikk om menn og helse i Aftenposten 30. 1.
- Reportasje om fars omsorg i Aftenposten 15.4.
- Reportasje og debatt om kriminalisering av sexkjøp i VG 11.6.
- Om fars permisjon i Aftenposten 22.6.
- Verken ridder eller sutrekopp, om fedre som omsorgspersoner i Familia 1.7.
- Kronikk om minoritetsfedre på helsestasjoner Klassekampen 4.8.
- Om pappapermisjonsrettigheter i TV2 Nyhetsmorgen 21.8.
- Menn og psykisk helse i Dagsnytt 18 19.9.

Lavterskeltilbud til menn:

Reforms lavterskeltilbud til menn består av tilbud om enesamtaler, juridisk rådgivning og sinnemestringskurs. Reform gjennomførte i 2008 to sinnemestringskurs i Oslo med prosjektmidler fra BUFDIR. I tillegg driftes Mannstelefonen av Reform. Mannstelefonen er et landsdekkende tilbud som betjenes av frivillig engasjerte telefonvakter.

- Nettsider www.reform.no
- Enesamtaletilbud (individuelle rådgivningssamtaler)
- Drift av Mannstelefonen (basert på frivillig virksomhet)
- Juridisk rådgivningstjeneste (basert på frivillig virksomhet)
- Sinnemestringskurs for menn

Prosjektutvikling:

- Prosjektet *Grorudgutta* i samarbeid med bydel Grorud. Lokalt integreringstiltak rettet mot menn, med spesielt fokus på innvandrer menn (2008)
- Prosjektet *Fathers from day 1. Gender mainstreaming of pre- and postnatal healthservices*. Søknad til PROGRESS (Eu) om utarbeidelse av en nasjonal strategi for hvordan inkludere fedre i helsetjenester knyttet til graviditet og fødsel. Ikke innvilget.
- Utvikling av et regionalt sinnemestringstilbud. Reform er i 2008 i dialog med aktører i Møre- og Romsdal og Lillehammer om utviklingen av et sinnemestringstilbud i deres respektive regioner.
- Reform har utarbeidet et konsept i dialog med VOFO (Voksenopplæringsforbundet) og Nittedal kommune om etablering av et pilotprosjekt for drift av pappagrupper.

Administrasjon og økonomi

Reforms styre har kommet med konkrete bestillinger til ny leder vedrørende administrative rutiner og standarder for virksomheten. Det pekes på behovet for ivaretagelse av medbestemmelse og innflytelse fra de ansatte, tydeliggjøring av myndighetsdelegasjon i organisasjonen, synliggjøring av beslutningsprosesser, økonomirapportering og synliggjøring av administrative rutiner mv. Dette arbeidet har vært prioritert i 2008.

Ledelse

Både i føringer fra Barne- og likestillingsdepartementet og Reforms styre pekes det på nødvendigheten av å sikre virksomheten varige inntekter fra flere bidragsyttere. Videre skal Reform synliggjøre seg som en nasjonal aktør og et kunnskapsmiljø for menn og likestilling.

Oppgavene har bestått i å identifisere potensielle faste bidragsyttere og varige samarbeidspartnere, både faglige og økonomiske, og gjennomføring av nødvendige fremstøt for å sikre varige inntekter. Det er gjennomført møter med Kunnskapsdepartementet, Justisdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og sentrale stortingspolitikere i løpet av året. Videre er det arbeidet opp mot et flertall regionale aktører som eksempelvis ORKIDE (Ordfører- og rådmannskollegiet for 11 kommuner på Nordmøre: Sunndal, Surnadal, Halså, Rindal, Eide, Gjemnes, Tingvoll, Kristiansund, Aure, Smøla og Averøy), KUN (senter for kunnskap og likestilling), VOFO (Voksenopplæringsforbundet), helse- og omsorgskomiteen i Lillehammer kommune m.fl.

Reform har i 2008 utarbeidet en strategisk plan som skal sikre en identitet og rolle som et synlig nasjonalt kunnskapsmiljø om menn og likestilling.³

I tråd med at regjeringen tar sikte på å levere en melding til Stortinget om menn og mansroller i et likestillingsperspektiv, har Reform i løpende dialog med Barne- og likestillingsdepartementet vurdert områder i meldingen som det vil være særs viktig å ha fokus på.

Reform flytter inn i nye kontorlokaler i Akersgaten 16 fra 1.1.2009.

6. Reforms aktiviteter knyttet til prosjektmidler

Aktiviteter herunder ligger utenfor grunnfinansieringen men delvis innenfor ansattes ordinære arbeidsoppgaver. Reform er avhengig av å initiere og gjennomføre et utvalg gode prosjekter for å fylle sitt mandat.

Prosjektutvikling:

- Prosjektet *sexhandel.no*. Reform drifter et nettsted (inkl. diskusjonsforum) på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet med fokus på prostitusjon og menneskehandel. Prosjektet har fokus på menns roller og ansvar. En analyse av diskusjonsforumet vil bli presentert på konferansen *Prostitusjon i Norden* (Stockholm 2008)
- Prosjektet *Minoritetsfarskap i helseNorge*. En kartlegging av helsestasjoners møte med fedre med etnisk minoritetsbakgrunn (2008-2009)
- Menn utsatt for vold. En vurdering av voldsutsatte menns hjelpebehov.

---

³ Reforms kjerneoppgaver – et strategidokument for virksomheten ved Reform i perioden 2009 – 2011

Internasjonale prosjektsamarbeid:

- *Working with perpetrators*. DAPHNE-prosjekt om kartlegging av behandlingstilbud og utvikling av standarder i Europa. Ferdig januar 2008.
<http://www.work-with-perpetrators.eu/>
- *Gender Loops*. LEONARDO-prosjekt om likestilling i barnehager og førskolelærerutdanninger. Ferdig november 2008.
http://www.genderloops.eu/?pg=99&lang=3&menu_id=
- Prosjektsøknaden *Coop Loops*. Søknad til LEONARDO (Eu) om et prosjekt hvor målsetningen er å bidra med kunnskap for hvordan øke andelen menn i barnehager. Reform har vært med å utvikle prosjektets søknad.

7. Likestillings situasjonen i Reform

Reforms administrasjon har i 2008 bestått av 6 fast ansatte, 5 menn og 2 kvinner. Av Reforms ordinære 7 styremedlemmer er 4 menn og 3 kvinner. Av Reforms frivillige engasjerte er alle menn med unntak av 2 kvinner som engasjerte i Mannstelefonen.

Grunnleggende i Reforms virksomhet er at menn selv skal mobiliseres, bevisst- og ansvarliggjøres. For enkelte av Reforms aktiviteter har vi en tilnærming der menn skal bistå andre menn, og tilrettelegging av arenaer der menn selv skal ta ansvar. Det er faglige grunner som tilsier behov for menn i flere av posisjoner i Reforms virksomhet, eks. mannsgrupper og enesamtaler.

Som kjønnslikestillingsaktør er Reform eksplisitt opptatt av likestillingsperspektivet også internt i organisasjonen, eksempelvis i rekrutteringsprosesser og personalpolitikk. Likestillingsperspektivet er derfor integrert i Reforms personalpolitiske plan.

Hjemmelen som legges til grunn for en overvekt av mannlige engasjerte i Reforms ulike funksjoner er likestillingsloven § 3: ”I særlige tilfeller er indirekte forskjellsbehandling likevel tillatt dersom handlingen har et saklig formål uavhengig av kjønn, og det middel som er valgt er egnet, nødvendig og ikke uforholdsmessig inngripende i forhold til formålet.”

8. Økonomi, regnskap

Stiftelsen Reform ressurscenter for menn,(Org.nr. 984 727 240) og foreningen Krise- og rådgivningstelefonen for menn,(Org.nr. 971 280 468), har et felles regnskap. Begge vil fortsatt være registrert i Brønnøysundregistrene som selvstendige juridiske enheter. Reform framstår som aktiv, mens Reforms opprinnelige stifter KFM, leverer en årsberetning i form av utdrag fra Reforms beretning. KFM har ingen egen økonomi. Drift relatert til KFM er Reforms aktivitet Mannstelefonen som mottar kr. 170.000,- i tilskudd fra Oslo kommune. Reform har ansvaret for driften og er mottaker av tilskuddet. Reform rapporterer bruken av tilskuddet på lik linje med andre tilskudd.

I Reforms årsregnskap for 2008 utgjør driftsinntektene kr. 5.236.773,- inkludert mva kompensasjon på kr. 24.013,-. Driftsresultatet viser et overskudd på kr. 517.244,-. Siste 2 års underskudd er rettet opp og egenkapitalen ved regnskapsårets utgang var kr. 656.064,- (mot fjorårets kr. 78.867,-).

Inntekter

Resultatregnskapet viser en inntektsside som ble kr. 169.773,- bedre enn opprinnelig budsjett og kr. 3.620,- bedre enn justert budsjett 30.06. Økningen var hovedsakelig et resultat av deltakeravgifter ved Reforms aktiviteter innen kurs/konferanser om menns helse og sinnemestring.

I tillegg høstet vi uventet gode renteinntekter og kursgevinster på kr. 65.972,-. I desember mottok vi positive svar på enkelte av våre søknader for 2009 som ga inntekter på kr. 757.200,-. Siden midlene ikke skulle brukes i regnskapsåret 2008 er disse ført under Annen kortsiktig gjeld i balansen, konto 2965, som Forskuddsbetalte inntekter. Disse inntektene inngår derfor i sin helhet i neste års budsjett og regnskap.

Kostnader

Driftskostnadene pr.31.12.08 er i hovedsak innenfor opprinnelig budsjett. Mindreforbruk som fører til årets overskudd kommer i all vesentlighet av at Reform ikke erstattet en rådgiverstilling når intern søker ble ansatt som daglig leder og at rådgiver i permisjon ikke ble erstattet med vikar. Lønn og trygderefusjon utgjør de lave kostnadene som igjen førte til årets overskudd. Overskuddet var ikke forventet å bli i denne størrelsen. Grunnet nødvendig flytting fra våre lokaler i Dronningensgt. 34, (som skal omgjøres til forretningsbygg), til Akersgata 16 regnet vi med betydelige flyttekostnader belastet regnskapet for 2008. Leverandørene har fakturert nær alle kostnader i forbindelse med flyttingen og tilrettelegging av nye lokaler i 2009 og vises derfor ikke i årets regnskap.

Balansen

Disponible bankmidler var pr. 31.12.08 kr. 1.208.746,- , hvor forskuddsbetalte inntekter utgjør kr. 757.200,-. Vi forventer også utbetalt depositum, kr. 100.547,- i forbindelse med opphørt leieforhold i Dronningensgt. 34,(inngår i balansen Andre fordringer, konto 1700). I balansen har Reform kr. 252.532,- i kundefordringer,(konto 1510). Beløpet er tilsvarende årsregnskapet for 2007. Vi anser fordringene som sikre, men med et mulig agio-tap grunnet negativ utvikling i skrivende stund. De utestående fordringene gjelder EU-prosjektene Working with Perpetrators og Gender Loops og omfatter sluttoppgjøret.

Konklusjon

Reforms økonomi pr. 31.12.08 er trygg og likviditetsmessig bedre å forholde seg til enn tidligere år. Inntekter og kostnader samsvarer og forvaltes i tråd med stiftelsens målsettinger. Prioriterte satsingsområder i 2008 er samsvarende med de mål og avgrensninger som finnes i tildelingsbrev, tilskudd, prosjektfinansiering og styrevedtak. Etter styrets og daglig leders oppfatning gir stiftelsens resultatregnskap og balanse, samt de tilhørende noter, en rettvise oversikt over stiftelsens drift i regnskapsåret 2008 og om stilling ved årsskiftet. Det foreligger ingen relevante forretningsmessige forhold enn de som framgår ellers i regnskapet, som er av betydning for at regnskapsbrukerne skal kunne bedømme stiftelsens stilling og resultat. Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og regnskapet for 2008 er satt opp under denne forutsetning. Det er ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for bedømmelsen av stiftelsens drift og stilling.

REFORM - Ressurssenter for menn**Resultatregnskap 01.01-31.12**

		2008	2007
	Note		
Driftsinntekter			
Faste inntekter	5	3 570 000	3 565 000
Aktivitets- og prosjekterelaterte inntekter	6	1 231 760	735 153
Sum driftsinntekter		<u>4 801 760</u>	<u>4 300 153</u>
Driftskostnader			
Lønnskostnad	4	2 700 374	2 932 062
Avskrivning på varige driftsmidler	3	0	4 480
Husleie		474 520	418 788
Aktivitets- og prosjekterelaterte kostnader		436 396	335 766
Tap på fordringer		0	6 746
Andre driftskostnader		673 227	852 902
Sum driftskostnader		<u>4 284 516</u>	<u>4 550 744</u>
Driftsresultat		<u>517 244</u>	<u>(250 591)</u>
Finansposter			
Finansinntekter		65 973	10 514
Finanskostnader		(6 019)	(9 135)
Netto finansposter		<u>59 954</u>	<u>1 379</u>
Årsresultat		<u>577 198</u>	<u>(249 212)</u>

REFORM - Ressurssenter for menn**Balanse pr 31.12**

		2008	2007
	Note		
Eiendeler			
Depositum husleie		257 798	92 417
Sum finansielle anleggsmidler		<u>257 798</u>	<u>92 417</u>
Sum anleggsmidler		<u>257 798</u>	<u>92 417</u>
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer		252 532	252 532
Andre kortsiktige fordringer		3 216	0
Sum fordringer		<u>255 748</u>	<u>252 532</u>
Bankinnskudd og kontanter	2	<u>1 342 562</u>	<u>1 361 800</u>
Sum omløpsmidler		<u>1 598 309</u>	<u>1 614 332</u>
Sum eiendeler		<u>1 856 107</u>	<u>1 706 748</u>

REFORM - Ressurssenter for menn

Balanse pr 31.12

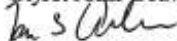
2008

2007

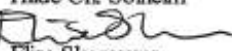
	Note		
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Grunnkapital		100 000	100 000
Fri egenkapital		556 064	(21 133)
Sum egenkapital		656 064	78 867
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Skattetrekk og arbeidsgiveravgift		224 963	221 228
Lønninger og feriepenger		217 879	200 653
Forskudd fra kunder		757 200	1 206 000
Sum kortsiktig gjeld		1 200 043	1 627 882
Sum gjeld		1 200 043	1 627 882
Sum egenkapital og gjeld		1 856 107	1 706 748

Oslo, 10.03.2009

Styret i REFORM - Ressurssenter for menn

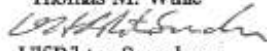

Jan S. Asker

Styreleder

Hilde Ch. Solheim

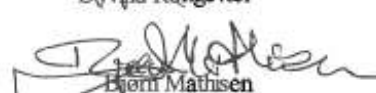

Elise Skarsaune
Ansattes repr

Kristin Mile

Nestleder

Thomas M. Walle

Ulf Rikter-Svendsen
Daglig leder

Øyvind Røngevør

Bjørn Mathisen
Frivilliges repr

REFORM - Ressurscenter for menn

Noter til regnskapet for 2008

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Klassifisering og verdsettelse

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som er knyttet til stiftelsen og som forfaller innen ett år etter regnskapsårets utgang. Postene vurderes til den laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket eventuelle planmessige bedriftsøkonomiske avskrivninger. Dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi, og verdifallet ikke kan antas å være av forbigående art, foretas nedskrivning til virkelig verdi.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd inntektsføres i den periode som aktiviteten støtten er knyttet til utøves.

Kundefordringer

Kundefordringer føres i balansen opp til pålydende med fradrag for konstaterte tap og bedriftsøkonomisk nødvendige avsetninger til dekning av påregnelige tap på fordringsmassen pr. 31. desember.

Varige driftsmidler og avskrivninger

Varige driftsmidler inklusiv reservedeler (med kostpris større enn kr 15 000 og forventet økonomisk levetid på mer enn 3 år) oppføres i balansen til anskaffelseskost med fradrag for samlede planmessige ordinære avskrivninger samt eventuelle nedskrivninger.

Varige driftsmidler som enkeltvis er under kr 15 000 og som samlet overstiger grensen aktiveres hvis den samlede investering kan ansees å utgjøre en funksjonell enhet som det økonomisk sett er naturlig å betrakte som én investering.

Ordinære avskrivninger foretas fra det tidspunkt driftsmidlene settes i ordinær drift og beregnes lineært over driftsmidlenes antatte økonomiske levetid av kostverdi tillagt oppskrivninger uten å hensynta noen mulig restverdi på salgs-/ utrangeringstidspunktet. Avskrivningssatsene fremgår av note 3. Årets ordinære avskrivninger belastes årets driftskostnader i resultatregnskapet.

Forhold inntruffet etter balansedagen

Hendelser etter balansedagen som gir ny informasjon om forhold som eksisterte og var uavklart på balansedagen, tas med i vurderingen av eiendeler og forpliktelser pr. årsslutt.

Hendelser inntruffet etter årsslutt som har sammenheng med forhold som har oppstått etter balansedagen, omtales i styrets beretning hvis de er av vesentlig betydning.

Note 2 - Bankinnskudd

Av stiftelsens betalingsmidler pr. 31.12.2008 var kr 133 815 (2007: kr 140 822) bundet beløp vedrørende skattetrekk for ansatte. Skyldig skattetrekk pr. 31.12.2008 utgjorde kr 115 756 (2007: kr 121 970). Dessuten er kr 257 797 (2007: kr 92 416) bundet som sikkerhet for husleie.

Note 3 - Varige driftsmidler

		Datautstyr	Inventar	Totalt
Bokført verdi 01.01 og 31.12		<u>235 095</u>	<u>115 828</u>	<u>350 923</u>
Ordinære avskrivninger 01.01		230 615	115 828	346 443
Årets avskrivninger		<u>4 480</u>	<u>0</u>	<u>4 480</u>
Ordinære avskrivninger 31.12		<u>235 095</u>	<u>115 828</u>	<u>350 923</u>
Bokført verdi 31.12	KR	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Avskrivningssats		<u>25%</u>	<u>25%</u>	

Note 4 - Lønnskostnader, antall ansatte og godtgjørelser

		2008	2007
Lønnskostnader		1 984 743	2 198 374
Otp		37 509	39 012
Feriepenger		258 728	268 847
Arbeidsgiveravgift		354 486	367 988
Styrehonorar		57 000	52 000
Sosiale kostnader		<u>7 908</u>	<u>5 841</u>
Totalt	KR	<u>2 700 374</u>	<u>2 932 062</u>

Stiftelsen har sysselsatt 5,75 årsverk i 2008 (2007: 5). Det er utbetalt kr 57 000 i honorar til styret. Det er kostnadsført revisjonshonorar med kr 36 250.

Note 5 – Faste inntekter (tilskudd)

	2008	2007
Barne- og likestillingsdepartementet (drift)	3 000 000	3 000 000
Barne- og likestillingsdepartementet (Sexhandel)	400 000	400 000
Oslo Kommune (Mannstelefonen)	<u>170 000</u>	<u>165 000</u>
Totale inntekter	KR <u>3 570 000</u>	<u>3 565 000</u>

Note 6 – Aktivitets- og prosjektrelaterte inntekter

	2008	2007
Barne- og likestillingsdepartementet (minoritetsfarskap)	620 000	0
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Sinnemestring)	90 000	20 000
Barne- og likestillingsdepartementet (menn og vold)	50 000	0
Justisdepartementet (metodehåndbok)	175 000	0
Konferanse- og kursinntekter	147 607	166 937
EU-midler	<u>149 153</u>	<u>548 216</u>
Totale tilskudd	KR <u>1 231 760</u>	<u>735 153</u>

* * *

Til
REFORM - Ressurssenter for menn

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Vi har revidert årsregnskapet for stiftelsen REFORM – Ressurssenter for menn for regnskapsåret 2008, som viser et overskudd på kr 577 198. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningens del 8 om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av stiftelsens styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens og stiftelseslovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av stiftelsens formuesforvaltning og regnskaps- og internkontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningens del 8 om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Vi har ikke fått kjennskap til noe forhold som tilsier at stiftelsens forvaltning og utdelinger ikke er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, 10. mars 2009
VEEL KARLSEN & CO ANS

Kåre Kjøllesdal
Statsautorisert revisor